

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **K.**, a.s., L.X., K., IČO: X., zast. JUDr. J.V., advokátom, Š.X., K., proti žalovanému v 1. rade: **I.**, spol. s r.o., J. č. X., M. K., IČO: X., žalovanému v 2. rade: **J.K.**, S.X., Z., zast. JUDr. J.CH., advokátom, Z.X., D., žalovanej v 3. rade: **Z.K.**, S.X., Z., zast. JUDr. J.CH., advokátom, Z.X., D., žalovanému v 4. rade: **Mgr. M.M.**, T.X., B.B., **o 183.600,- Sk**, o odvolaní žalovaných v 2. a 3. rade proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 19. októbra 2006 č.k. 2 Zm 2/99-Pr-126, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 19. októbra 2006 č.k. 2 Zm 2/99-Pr-126 v napadnutej časti žalovanými v 2. a 3. rade **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Banskej Bystrici napadnutým rozsudkom v znení opravného uznesenia zmenkový platobný rozkaz vydaný dňa 23. júla 1999 č.k. 2 Zm 2/99 ponechal v platnosti a žalobcovi priznal náhradu trov konania vo výške 28.637,- Sk proti žalovaným.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že pôvodný žalobca (M.S.) sa domáhal zaplatenia sumy 183.600,- Sk zo zmenky. V odôvodnení žaloby uviedol, že žalovaný v 1. rade vystavil cudziu zmenku znejúcu na zmenkovú pohľadávku, splatnú 30. mája 1998 a ostatní žalovaní zmenku avalovali.

Súd vydal dňa 23. júna 1999 zmenkový platobný rozkaz, proti ktorému žalovaní v 2. až 4. rade podali námietky, pričom žalovaní v 3. a 4. rade uviedli, že konali neslobodne a pod nátlakom, preto úkon podpísania zmenky považujú za absolútne neplatný. Žalovaný v 4. rade potvrdil poskytnutie pôžičky, zabezpečenej záložnou zmluvou, ale tvrdil, že pôžička bola z prevažnej časti zaplatená. Žalobca k námietkam uviedol, že sú nedôvodné a poukázal na charakter zmenky ako cenného papiera.

Súd vykonal dokazovanie a zistil, že predchodca žalobcu poskytol žalovanému v 1. rade pôžičku 200.000,- Sk, ktorej návratnosť zabezpečil uzavretím záložnej zmluvy so záložcami žalovanými v 2. a 3. rade. Zmenka bola vystavená 30. mája 1998 na sumu uvedenú v žalobe zmenečníkom I. (žalovaný v 1. rade), ako zmenka bez protestu, ktorú avalovali žalovaní v 2. až 4. rade. Súd posúdil námietky žalovaných v 2. a 3. rade, ktorí namietali neplatnosť podpisov na zmenke z dôvodu bezprávneho nátlaku, ktorý mal spočívať v tom, že ak nepodpíšu zmenku, dôjde k realizácii záložného práva, teda k predaju rodinného domu. Bolo zistené, že okrem ručenia na zmenke, ako listinný dôkaz bola predložená záložná zmluva, ktorú žalovaní v 2. a 3. rade podpísali a nikdy nespochybnili, pričom boli uzrozmenejší s tým, ak dlžník nedodrží podmienky splatnosti, môže dôjsť k uspokojeniu veriteľa aj predajom nehnuteľnosti podľa záložnej zmluvy. Poukaz na to, že takáto situácia môže nastať, teda nemôže byť bezprávnou vyhrážkou.

Súd na základe toho, že ani jedna z námietok nemohla byť dôvodom na zrušenie zmenkového platobného rozkazu, preto ho súd ponechal v platnosti.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods.1 O.s.p.

Žalovaní v 2. a 3. rade podali proti rozsudku v zákonnej lehote odvolanie podaním zo dňa 19. novembra 2006.

V odôvodnení odvolania uviedli, že konanie pred súdom prvého stupňa má vady spočívajúce v tom, že súd prvého stupňa sa nezaoberal podstatnými náležitosťami cudzej zmenky, zmenkovej spôsobilosti, zmenkových úkonov (podpisy, dôsledky, nedostatky a pod.). Poukázali na to, že výstavca zmenky, žalovaný v 1. rade nebol oprávnený zmenku

vystaviť, pretože nemal zmenkovú spôsobilosť a v čase podpísania resp. vystavenia zmenky nebol oprávneným konateľom žalovaného v 1. rade.

Ďalej namietol, že súd neúplne zistil skutkový stav veci, nevykonával takmer žiadne dokazovanie, potrebné pre zistenie rozhodujúcich skutočností a nevyhodnotil správne, že odvolatelia zmenku podpísali pod nátlakom. Navrhli rozsudok zmeniť a žalobu zamietnuť.

Žalobca vo svojom vyjadrení k odvolaniu poukázal na to, že námietky proti zmenkovému platobnému rozkazu sú procesným úkonom, ktorým sa odkladá platnosť platobného rozkazu, ale sa nezrušuje, je to prostriedok procesnej ochrany proti rozhodnutiu súdu, pričom platí koncentračná zásada a na neskôr doplnený obsah námietok nemožno prihliadať. Žalobca má za to, že žalovaní v 2. a 3. rade neprípustným spôsobom v odvolaní rozšírili rozsah podaných námietok. Navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal vec podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 písm. e/ O.s.p.

Predmetom odvolacieho konania je odvolanie proti rozsudku, ktorým bol ponechaný zmenkový platobný rozkaz v platnosti.

Žalobca svoje právo odvodzuje z cudzej zmenky bez protestu vystavenej s.r.o. I. dňa 30. mája 1998 v prospech M.S. – S., K.X., S. s určením miesta splatnosti. Zmenku avalovali žalovaní v 2. a 3. rade.

Súd prvého stupňa vydal dňa zmenkový platobný rozkaz, proti ktorému podal žalovaný v zákonnej lehote námietky.

Súd prvého stupňa vznesené námietky v plnom rozsahu neakceptoval a vo veci rozhodol tak, že zmenkový platobný rozkaz ponechal v platnosti.

Zmenka je cenný papier, prevoditeľný rubopisom, s ktorým sú späté práva zmenečného veriteľa na zaplatenie peňažnej pohľadávky v ňom uvedenej. K platnosti zmenky sú zákonom predpísané predpoklady a vyžadované základné náležitosti. Vznik zmenky nie je viazaný na

uviedenie kauzy. Rubopis (indosament) je osobitným zmenkovo-právnym prostriedkom prevádzania práv zo zmenky, ktorým v zásade možno prevádzať každú zmenku, okrem rektazmenky t.j. zmenky obsahujúcej doložku „nie na rad“ alebo inú doložku rovnakého významu.

Zmenkový právny vzťah, teda právo na plnenie zo zmenky a povinnosť toto plnenie poskytnúť, vzniká zároveň v jednom okamžiku. Zmenkový právny vzťah vzniká, keď podpísaná zmenka osobou spôsobilou sa zmenečne zaväzovať, teda zmenečným dlžníkom, sa dostane do rúk osobe, ktorá je spôsobilou byť osobou zmenečne zviazanou, teda byť zmenečným veriteľom. V danom prípade je jednoznačné, že predpoklady vzniku zmenkového záväzku boli splnené.

Predmetom posudzovaného nároku, je právo z cudzej zmenky na rad a bez protestu.

Odvolačí súd pri posudzovaní veci prijal názor, že úlohou súdu je, že vždy musí skúmať, kto je majiteľom zmenky, ako výplatného cenného papiera, teda vecnú aktívnu legitimáciu účastníka, ktorý takého právo uplatňuje. V predmetnej veci bolo uplatnené právo nástupcom pôvodného majiteľa zmenky, ktoré bolo postúpené Zmluvou o postúpení pohľadávky podľa § 524 Obč.Z.

Podľa § 11 ods.1 čl. I zákona č. 191/1950 Zb. každú zmenku, i keď nebola vystavená na rad, možno previesť indosamentom (rubopisom).

V danej veci bola vystavená cudzia zmenka na rad (“komu – M. – S. S. ...“). V zmenke nebolo uvedené „nie na rad“ ani iná doložka rovnakého významu, kedy by bolo možné previesť zmenku vo forme a s účinkami obyčajného postúpenia (cesie) tak, ako to predpokladá § 11 ods. 2 zmenkového zákona.

Podľa § 18 ods. 1 zmenkového zákona na prevod listinného cenného papiera na rad sa vyžaduje aj rubopis, ktorý musí byť bezpodmienečný a predchádzajú s ním všetky práva s papierom spojené, pokiaľ z osobitného zákona nevyplýva niečo iné.

Z obsahu spisu sa javí, že v predmetnej veci bola cudzia zmenka vystavená na rad M. ..., pričom chýbajú dôkazy o tom, že by došlo k postúpeniu zmenky zákonom stanovenou formou, a to rubopisom. Súd prvého stupňa sa teda bude musieť vysporiadať s otázkou, či medzi pôvodným majiteľom zmenky a žalobcom došlo k platnému prevodu zmenky. Previesť zmenku „na rad“ formou postúpenia pohľadávky podľa § 524 a nasl. Obč.Z., prípadne inou formou než rubopisom v zmysle súčasnej právnej úpravy, nie je možné, čo vyplýva zo znenia ust. § 18 zákona č. 191/1950 Zb. v znení noviel. Len po vyriešení tejto základnej otázky môže súd prvého stupňa v merite veci konať. Z uvedeného vyplýva, že v čase rozhodovania súdom prvého stupňa nebolo náležite zistené, kto je vo veci aktívne legitimovaný.

Pokiaľ ide o vecné posúdenie podaných námietok, treba konštatovať, že súd prvého stupňa sa s obsahom podaných námietok proti zmenkovému platobnému rozkazu dostatočne vysporiadal.

Nesprávnosť rozsudku v napadnutej časti odvolací súd teda vidí v tom, že súd prvého stupňa sa náležite nezaoberal základnou hmotno-právnou podmienkou, a to aktívnou legitimáciou žalobcu v konaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedených skutočností rozsudok v napadnutej časti podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, v ktorom rozhodne i o odvolacích trovách.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je odvolanie prípustné.

V Bratislave 6. marca 2008

JUDr. Jana Zemaníková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: